

Aan de slag met de
Omgevingswet

Achtergrondinformatie

Serious game Buurtje Bouwen

ACHTERGRONDINFORMATIE

Huidige wetgeving

Ruimtelijke ordening in Nederland is een door de Grondwet vastgestelde overheidstaak. Artikel 21 van de Grondwet luidt: 'De zorg van de overheid is gericht op de woonbaarheid van het land en de bescherming en verbetering van het leefmilieu'. Op grond van artikel 21 van de Grondwet staat vast dat de overheid verplicht is om aan ruimtelijke ordening te doen. De Wet op de ruimtelijke ordening (Wro) maakt onderscheid tussen beleid, normstelling en uitvoering en scheidt het ruimtelijk beleid van Rijk, provincies en gemeenten en de bijbehorende juridische instrumenten. De gemeentelijke bestemmingsplannen zijn het enige bindende planinstrument. Het Rijk en de provincies hebben met behulp van structuurvisies invloed op de inhoud van de gemeentelijke bestemmingsplannen. Naast de Wro hebben ook sectorale wetten invloed op de leefomgeving. Denk aan de Wet Milieubeheer en wetten voor verkeer en vervoer, milieu, water, bodem, natuur, en monumentenzorg. De huidige wetgeving is hierdoor versnipperd. Burgers en bedrijven die initiatief willen nemen voor activiteiten raken gemakkelijk het overzicht kwijt in de wetten met bijbehorende procedures, planvormen en regels.

Nieuwe wetgeving

De Wro wordt naar verwachting in 2021 vervangen door de Omgevingswet. De regering kwam al in 2011 met het voorstel voor de nieuwe wet. De Tweede Kamer heeft in 2015 ingestemd met de Omgevingswet en de Eerste Kamer heeft de wet in 2016 aangenomen. De Omgevingswet bundelt alle bestaande wetten voor de leefomgeving tot slechts één wet, met één stelsel van planning, besluitvorming en procedures.

De Omgevingswet biedt meer mogelijkheden voor integraal beleid, waarbij belangen in samenhang worden meegenomen. Ook biedt het meer mogelijkheden voor duurzame lange termijnoplossingen. De beleids- en besluitvorming wordt straks meer ingesteld op het behouden en verbeteren van de kwaliteit van de leefomgeving. Met de Omgevingswet is er meer maatwerk mogelijk, hierbij wordt rekening gehouden met de lokale omstandigheden. Daarnaast kunnen belanghebbenden makkelijker participeren in projecten. Eén van de kerngedachten van de wet is dat samenwerking tussen overheden, ondernemers en burgers gestimuleerd moet worden. De nieuwe Omgevingswet moet zorgen voor een cultuurverandering waarbij belanghebbenden de ruimte krijgen om mee te denken. De cultuurverandering betekent ook dat belanghebbenden niet alleen hun eigen belang in acht nemen, maar ook gezamenlijke belangen.

De Omgevingswet zal het omgevingsrecht vereenvoudigen, waardoor de regeldruk afneemt. In de huidige situatie worden de belangen van betrokkenen met regels geregeld. In de nieuwe situatie willen we zorgen dat er rekening wordt gehouden met wat er in de buurt speelt. Gezien de omvang van de veranderingen is het beter om te spreken van een 'stelselherziening' dan een 'wetswijziging'. Met de invoering van de nieuwe Omgevingswet komen tientallen instrumenten te vervallen. Wat overblijft zijn de volgende zes kerninstrumenten:

Omgevingsvisie: een strategisch plan voor de lange termijn over de gehele leefomgeving. De omgevingsvisie gaat in op de samenhang tussen onder meer ruimte, water, milieu, natuur, landschap, verkeer en vervoer, infrastructuur en cultureel erfgoed.

Programma: beleidsvoornemens en maatregelen over de leefomgeving. Ook staan in een plan of programma de doelen die in de leefomgeving bereikt moeten worden.

Provinciale omgevingsverordening en gemeentelijk omgevingsplan: plannen waarin provincies en gemeenten algemene regels en vergunningplichten voor een gebied hebben opgenomen. De provinciale omgevingsverordening is gebiedsdekkend en integraal. Het gemeentelijk omgevingsplan vervangt het bestemmingsplan. NB: In de game maken leerlingen een voorstel voor herinrichting van hun buurt dat voldoet aan de leefbaarheidsdoelen die zijn vastgelegd in het gemeentelijk omgevingsplan.

Algemene rijksregels: regels die door het Rijk worden opgesteld voor activiteiten die door burgers en bedrijven in de leefomgeving worden uitgevoerd. In gelijke situaties gelden altijd dezelfde regels. Voor activiteiten die aan deze regels voldoen hoeft geen vergunning meer aangevraagd te worden.

Omgevingsvergunning: Initiatiefnemers hoeven straks slechts één vergunning aan te vragen. Er is één loket waar deze vergunning aangevraagd kan worden. NB: In de game moeten leerlingen een voorstel maken voor herinrichting van hun buurt, en dit inrichtingsvoorstel indienen bij de gemeente. In principe vragen ze dan een omgevingsvergunning aan.

Projectbesluit: Het projectbesluit heeft betrekking op projecten met publiek provinciaal, nationaal of waterstaats-belang.

Video met uitleg over de nieuwe Omgevingswet

(www.rovid.nl/ienm/kern/2017/ienm-kern-20170509-id703pr8-web-hd.mp4)

In de Omgevingswet wordt niet gesproken van 'normen', maar van omgevingswaarden. Het zijn op rijksniveau vastgestelde beleidsdoelen die aangeven wat de kwaliteit moet zijn van onderdelen van de fysieke leefomgeving, wat de maximale toelaatbare belasting van de leefomgeving mag zijn. Of wat de maximaal toelaatbare concentratie of depositie van stoffen mag zijn. Zo zijn er omgevingswaarden voor bereikbaarheid, luchtkwaliteit, natuurkwaliteit, en geluid. Deze omgevingswaarden kunnen worden uitgedrukt in een getal. NB: In de game wordt niet de term 'omgevingswaarde' gebruikt, maar 'leefbaarheidsdoel'. Leerlingen moeten een voorstel maken voor herinrichting van hun buurt dat voldoet aan de leefbaarheidsdoelen die zijn vastgelegd in het gemeentelijk omgevingsplan.

Op de website www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/omgevingswet vindt u meer informatie over de nieuwe Omgevingswet.

Programma Slimme en Gezonde Stad

Naast de invoering van de Omgevingswet sluit de game ook nog aan bij het programma **Slimme en Gezonde Stad**. Steden worden gezien als de motor achter de economie, omdat er veel bedrijvigheid geconcentreerd is. En omdat het broedplaatsen zijn voor technologische en maatschappelijke innovaties. Omdat in steden veel mensen dicht op elkaar wonen, spelen er vaak ook vraagstukken rondom bereikbaarheid, veiligheid en leefbaarheid. Daarnaast zijn er vaak milieuproblemen (denk aan luchtkwaliteit). De overheid wil graag dat steden plekken worden waar men gezond en op een fijne manier kan wonen, werken en ontspannen. Om oplossingen te bedenken voor vraagstukken rondom luchtverontreiniging en geluidsoverlast in steden heeft het ministerie van Infrastructuur en Milieu het programma Slimme en Gezonde Stad opgezet. Een betere luchtkwaliteit en minder geluidsoverlast moeten zorgen voor een afnemende druk op de gezondheid van de inwoners van steden. Dit zou onder andere bereikt kunnen worden door het stimuleren van schoner vervoer (zoals elektrisch aangedreven vervoersmiddelen), het gebruiksvriendelijker en comfortabeler maken van het openbaar vervoer, en het stimuleren van fiets- en wandelverkeer door groene routes aan te leggen. Voor het programma Slimme en Gezonde Stad zijn zes pilotsteden aangewezen: Eindhoven, Utrecht, Rotterdam, Nijmegen, Schiedam en Groningen. Als het programma in deze steden succesvol is, zullen andere steden volgen.

Om dit mogelijk te maken is het nodig om verschillende functies te combineren, goede verkeersverbindingen aan te leggen, aandacht te besteden aan de kwaliteit van leven, en te zorgen voor duurzame oplossingen voor milieuvraagstukken. Een stad met meer ruimte voor groen, fietspaden en plekken om tot rust te komen is beter zijn voor de gezondheid van de bewoners. Een gezonde leefomgeving draagt bij aan een betere mentale gesteldheid en een verhoogde fysieke activiteit. Door aanleg van parken, meer bomen in de straten en stadstuinen kan binnen steden een gezondere leefomgeving worden gecreëerd. Kortom er moet nog veel veranderen om de steden gezonder en klimaatbewuster te maken.

Dit is een uitgave van:

Programma Aan de slag met de Omgevingswet

www.aandeslagmetdeomgevingswet.nl

November 2017

Het programma Aan de slag met de Omgevingswet
is een initiatief van IPO, VNG, UvW en het Rijk.